

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van
Succulenta

Jaargang 5 nummer 7, juli 2020

Euphorbia in Kerkrade. Zie verderop in dit nummer

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk
voorzitter 0487 – 542704
th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg
penningmeester 0485 - 880300
jjongekrijg@ziggo.nl

Riet Maessen
secretaris 024 – 3440425
rietmaessen@xs4all.nl

BIBLIOTHECARIS

Lieda Dekker 0487 – 561803
liedadekker@icloud.com

REDACTIE NOVIOCACTUM

Theo Heijnsdijk 0487 – 542704
th.heijnsdijk@gmail.com

Contributie: € 15,- per jaar.
gironummer NL12ABNA0805932216 tnv J. Jongekrijg en/of
T. Heijnsdijk.

Bijeenkomsten:
Elke eerste dinsdag van de maand bij HELICON opleidingen,
Marga Klompélaan 37, 6532 SB, Nijmegen. Aanvang 19.30
precies.

Afdeling
Nijmegen

succūlenta

Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers
van cactussen en andere vetplanten

UITNODIGING

Op **dinsdag 7 juli** kasbezoek bij Ludwig.

Zijn accommodatie is voldoende ruim om aan de anderhalvemetermaatregel te voldoen. Samen in één auto reizen is ook weer toegestaan voor mensen die niet tot hetzelfde huishouden behoren, dus dat maakt het voor de mensen die het aandurven allemaal wat simpeler.

Als je gaat, vraagt Ludwig wel of je dat van te voren even per e-mail laat weten ludwigbercht@hetnet.nl

Reisroute: Snelweg A15, afslag Tiel/Amerongen, richting Amerongen. De weg gaat over het kanaal, dan nog 3 rotondes (steeds rechtuit) en men komt bij Veerweg 18, 4024 BP Eck en Wiel, het witte huis links.

Welkom vanaf 19.00 uur.

Op **dinsdag 4 augustus** staat het kasbezoek bij Mireille in Schaarsbergen op het programma. In de volgende Noviocactum meer informatie.

Voeding voor Succulenten

We hebben voeding, speciaal voor succulenten, ingekocht.

Peters professional Combi-Sol

NKP: 6-18-36 + 3 MgO + Fe

Inclusief alle sporenelementen.

De dosering is: 1 gram per liter gietwater.

Uitgevuld in zakjes van 200 gram € 1,00 voor leden.

Stuur even een berichtje aan mij jjongekrijg@ziggo.nl , dan neem ik het mee naar Ludwig.

Johanna

Verlag kasbezoek bij Rikus van Veldhuisen en Gerrit Melissen.

De in mei geplande excursie kon niet doorgaan vanwege de Coronacrisis.

Toen in juni de regels enigszins versoepeld werden en we het zelf ook verantwoord vonden hebben we, zo omstreeks de tijd dat onze plantenmarkt geweest zou zijn, een alternatieve excursie bedacht.

We zouden naar Gerrit Melissen en de Botanische Tuin de Zuidas in Amsterdam gaan. Vooral omdat hier voldoende ruimte is. Wel mocht je niet met 3 of meer mensen in een auto zitten als ze niet tot hetzelfde huishouden behoorden.

Waarschijnlijk door deze maatregel waren er maar 4 aanmeldingen: Theo en Loes, Riet en Johanna. Omdat we maar met zo weinig mensen waren hebben we Rikus gebeld of we met z'n vieren bij hem konden komen. Dat vond hij prima. De Zuidas hebben we toen laten vallen, vooral omdat de kassen met succulenten niet open waren.

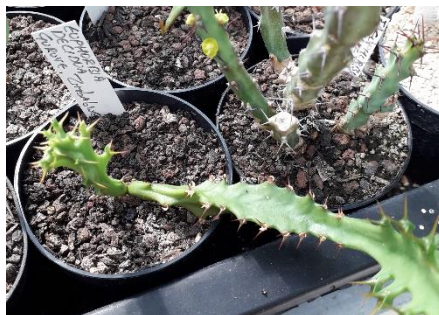
Dus togen wij op 20 juni met 2 auto's allereerst naar Rikus, waar we zeer hartelijk ontvangen werden.

Meteen bij de ingang van zijn kas stond een nieuw gevonden Monadenium, waar iets opmerkelijks aan was. Zijn verschijningsvorm is zeer divers. De ene bloeit vanuit het knolletje in de grond net boven de oppervlakte en een andere maakt eerst een lange stengel en bloeit bovenaan de stengel.

Boven de nieuwe monadenium, onder Euphorbia decidua

Euphorbia decidua uit Zimbabwe begint met 1 blad en gaat later over naar een totaal andere vorm.

In zijn kas heeft hij diverse zones gecreëerd m.b.v. plastic, maar soms ook met geheel gesloten bakken, waarin het zeer vochtig is.

De *Euphorbia bupleurifolia* staat dan weer, heel verrassend, binnen in de huiskamer.

We zien heel veel verschillende planten en horen ook heel veel verhalen over de planten. Bijv. de *Euphorbia moratii* en de geheel rode *Euphorbia nadiæ*.

Euphorbia attastoma heeft heel aparte rode 'bloemen' en verandert gedurende zijn leven in het aantal ribben, dat hij heeft.

Hij heeft ook 2 exemplaren van *Welwitschia* in zijn kas staan, die al heel oud zijn.

Linksboven *Euphorbia moratii* en rechts *E. nadiae*. Onder *E. attastoma* (links) en *E. piscidermis*.

Zelf gezaaid ooit. Ze hebben heel veel water nodig, wat in tegenspraak is met wat je altijd hoort dat ze in zeer droge gebieden voorkomen. Maar daar maken ze wortels van wel 10 meter diep de grond in en dat kunnen ze in een pot in onze kas niet.

Rikus verteld dat zijn planten hem zeer dierbaar zijn, maar dat het eigenlijk om de contacten met de mensen gaat. Hij heeft wereldwijd veel contacten en heeft ook al vele reizen gemaakt. Eigenlijk zou hij nu naar Somalië gaan. Alles was al geregeld, ook met de lokale botanici daar, zodat hij overal binnen kon komen, maar ja..... die reis is (hopelijk) uitgesteld.

We drinken nog lekker even koffie in de tuin en bewonderen de glaskunst van zijn vrouw.

Het was een heel leuk en interessant bezoek, waarbij we ook weer veel geleerd hebben.

Daarna op naar Gerrit Melissen. Bij ons allemaal goed bekend. Wonderlijk eigenlijk, dat we nog nooit bij hem geweest zijn. Hij heeft 2 grote kassen, die propvol met alle mogelijke planten staan. Doordat hij verzamelingen opkoopt staat het gedeeltelijk allemaal door elkaar en dat is heel leuk zoeken.

Hieronder en op de volgende pagina een impressie.

Notocactus lenninghausii

Gerrit heeft ook de verzameling van Ton Ramak opgekocht en daar zagen we nog verschillende planten van staan.

Er stonden heel veel *Dioscorea elephantipes* planten in diverse groottes. Hij had ze helemaal in de lengte langs de tabletten gezet. Deze hadden eerst onder het zwarte plastic gestaan waardoor de knol heel veel sneller groeit. Ze waren nu net eronder vandaan gehaald (foto hiernaast).

Riet ontdekte een prachtige *Euphorbia trichadenia* en gelukkig had hij er 2 van, zodat ik er ook een mee kon nemen.

Ik ontdekte ook nog een Haworthia, die van mij afkomstig was, maar die ik zelf niet meer had. Kon ik mijn eigen plant weer meenemen. Bij het opkopen van verzamelingen zitten er ook vaak gieters bij, zodat hij nu een prachtig stilleven hiervan had. De Agaves van Wim Alsemgeest stonden ook hier.

We vroegen ons af hoe hij in vredesnaam dit allemaal bij kon houden, tenslotte heeft hij ook nog een drukke baan, maar hij vertelde dat hij af en toe 2 hulpjes had.

Toen we af wilden rekenen kregen we alle planten gratis mee. Zelfs de Euphorbia trichadenia, waarvan hij eerder gezegd had dat hij € 20,- kostte. Altijd heel vrijgevig, die Gerrit. Het bezoek was voor herhaling vatbaar en dan met een grotere groep als het even kan!

Op de terugweg trakteerde Riet ons op een drankje met bitterballen bij van der Valk in Tiel. Waar het trouwens nog erg rustig was.

Johanna

Virtueel kasbezoek bij Johanna

Dinsdag 2 juni zou er kasbezoek zijn bij mij, ware het niet dat het Coronavirus roet in het eten gooide. Om jullie toch een kijkje te geven in mijn nieuwe huis en serre en de planten, die meegegaan zijn met de verhuizing, een virtuele rondgang.

Allereerst van harte welkom bij de voordeur, waar al direct duidelijk wordt dat hier een succulentenliefhebber woont.

Ook de bak met winterharde Opuntia's, nog van Ton Ramak gekregen, is hierop te zien. Hij voorkomt dat de postbode langs de ramen loopt (wens van de buren, die een hond hebben). Het belangrijkste van mijn huis is natuurlijk de serre, niet afgesloten maar in open verbinding met de kamer en keuken.

Dit betekent dat het in de winter in de serre ook kamertemperatuur is. Dat is voor sommige planten niet zo goed, maar het biedt wel mogelijkheden om Madagaska soorten te kweken, zoals Euphorbia's en Uncarina's.

Wat ik met de verhuizing vooral meegenomen heb zijn de Haworthia's en Euphorbia's.

Zoals te zien moeten de Haworthia's nodig verpot worden. Dit was ik van plan dit jaar om de stekjes dan weer te verkopen op onze markt. Maar helaas, ook die ging niet door. Inmiddels heb ik de eigenaar van een bloemenzaak bij mij in de buurt blij gemaakt door hem de stekjes te beloven. De kliko blijft toch een heikel punt voor mij.

De tuin is een maatje kleiner dan ik gewend was. Heel erg wennen, maar wel gemakkelijk. De boom(stam) in het midden is een Ginkgo biloba, die ik als een parasol snoei en die zo te handhaven is. Ook tot grote blijdschap van mijn poezen, die hem als krabpaal gebruiken.

Tot slot nog enkele foto's (volgende bladzijde) van mooie Haworthia's: H. wimmii hybrid (bovenste) en H. turgida suberecta.

Johanna Jongekrijg

Na het zaaien – vervolg

Om even te resumeren: de zaaibakken hebben eerst twee weken binnen gestaan onder tl-verlichting bij een temperatuur van rond de 20 °C.

De zaaibakken waren met plastic overtrokken, maar toch niet zo dicht. Na de twee weken hadden de meeste zaaibakken bijna geen water meer op de bodem staan. Wat water toegevoegd en optredende schimmel behandeld. Daarna weer afgesloten en de zaaibak in de kas gezet. Niet in de felle zon, maar wel goed in het licht.

Na nog eens vier weken wordt het plastic van de zaaibakken afgehaald, nogmaals waar nodig een schimmelbehandeling toegepast en indien nodig wat water bijgevuld. De zaaibakken zijn in een soort van plastic tunnel geplaatst en daar staan ze nog steeds in. Gecontroleerd wordt of de turf vochtig is, anders wat water bijvullen (waarin een weinig voeding).

In de plastic tunnel heb ik vangplaatsjes opgehangen om eventuele aanwezige sciaramugjes weg te vangen. Ongelooflijk hoeveel er toch gevangen worden, dus zeer belangrijk!

Hoe zal het verder gaan? In principe blijven de zaailingen waar ze zijn, Tot na de winter, die ze droog moeten overleven. Dan zullen ze als een plukje overgezet worden en meer ruimte krijgen, maar nog steeds in de turf. Wel voeding geven.

Als de plantjes groot genoeg zijn, enigszins de turf laten indrogen, dan de turf verwijderen en de plantjes oppotten in flugsand. Tijd voor het echte cactusleven!

Een en ander met eigen ogen zien? Op 7 juli kan dat.

Ludwig

De botanische tuin in Kerkrade

Omdat we er wel eens uit wilden, hadden we van 23 tot 25 juni een hotel geboekt in Kerkrade. Ik wist dat er een botanische tuin is, maar ik had er verder nog niets over uitgezocht. Toen we op de eerste dag, dinsdag, met behulp van de fietsknooppunten aan een mooie fietsroute begonnen, kwamen we geheel toevallig al na twee kilometer langs de tuin. Natuurlijk zijn we gewoon doorgefietst.

's Avonds even gegoogled en daarbij ontdekt dat er een Madagaskarkas in de tuin was. Vanwege de coronapandemie moest je van tevoren reserveren en golden er allerlei beperkingen. Er waren tijdsloten, er mochten maar 30 bezoekers in de tuin zijn. En in de, nogal kleine, Madagaskarkas zelfs maar drie. Meteen gereserveerd voor donderdagmorgen 10.00 tot 12.00 uur. Op die donderdag stonden we om 10.05 bij de tuin. Bij het loket aan de ingang was niemand. Daarachter lag het café en daar was een medewerkster die ons zonder enige controle kaartjes verschafte. Wij waren de eerste bezoekers die dag en verder bleef het ook erg rustig. In de Madagaskarkas was ik lange tijd de enige en dat bood gelegenheid om ongestoord wat foto's te maken (zie ook het volgende artikel in dit nummer).

Het initiatief tot oprichting van de Botanische Tuin Kerkrade is in 1937 genomen door het Fonds voor Sociale Instellingen van de Staatsmijnen. Het was de bedoeling om mijnwerkers voorlichting te geven over bloemen en planten in het algemeen en de Zuid-Limburgse flora in het bijzonder. Voor de locatie werd gekozen voor het park achter de katholieke kerk die in 1922 op het voormalige landgoed 'De Winselaar' gebouwd was. In 1939 werd de tuin geopend. De tuin is ongeveer 1,5 hectare groot.

De kas is pas in 1987 gebouwd.

De collectie bestaat uit 195 plantenfamilies met in totaal 785 taxa. Speciale aandacht is geschonken aan de bedreigde flora van de Limburgse provincie, met name de kalkgraslandflora.

Toen ik in de kas was, kwamen er op een gegeven moment twee vrouwen binnen. De ene wees op een grote zuilvormige euphorbia en zei: "Zo'n cactus heb ik ook gehad, maar dan anders van

Toch nog één cactus (rechts boven) in de Madagaskarkas. De euphorbia op deze foto komt trouwens niet uit Madagaskar, maar uit Zuid Afrika.

Een tafel met euphorbia's uit Madagaskar.

vorm.” De andere: “Wat staan hier toch veel cactussen. Maar ik moet ze niet, want ze steken’. Ik overwoog nog om te zeggen: “Mevrouw, in deze kas staat geen enkele cactus”, maar ze waren alweer weg.

Even later zag ik dat er toch één cactus stond, zo te zien een *Notocactus scopae*. Met uitleg over het verschil tussen cactussen en andere succulenten. Overigens waren de meeste planten in deze kas helemaal niet afkomstig uit Madagaskar.

Tafels met haworthia's en euphorbia's.

We zijn ruim 2 uur in de tuin geweest. Het was er heerlijk koel deze ochtend, terwijl deze en de vorige dag de temperatuur opliep tot zeker 30 graden. En ook de planten buiten waren zeker de moeite waard. Opvallend was onder meer de zeer zwaar bewapende Japanse valse christusdoorn. Zie de foto's op de volgende bladzijde.

Theo

De Japanse valse Christusdoorn, *Gleditsia japonica*.

De onderste zijtak van dichterbij.

Ten onrechte in beslag genomen

In de madagaskarkas van de botanische tuin in Kerkrade zag ik de beauty van de voorpagina. Hieronder een foto van het hele plantje en een close-up van de drie rozetjes links.

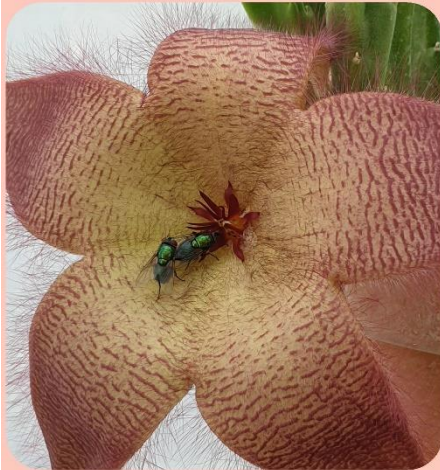

Er stond geen naam bij het plantje. De vorm van stengel en blad doet sterk denken aan *Euphorbia decaryi*. Maar de prachtige grijsachtige tint van het blad ken ik niet zo van deze soort. Een medewerker van de tuin wist de naam ook niet, maar hij vertelde dat het een in beslag genomen plant was. In een poging om de naam te weten te komen stuurde ik de foto's naar Rikus van Veldhuisen, euphorbiakenner bij uitstek en voorzitter van de International Euphorbia Society. Vrijwel onmiddellijk kreeg ik antwoord. Het plantje was er een van een hele groep planten die bij Jaap Keizer, ook een bekende liefhebber en curator van de referentiecollectie van bovengenoemde vereniging, in beslag genomen zijn. Nadat Jaap kon aantonen dat hij deze planten (Lijst A) al in bezit had voordat de hele wetgeving in werking trad, heeft de rechter opgedragen, dat Jaap zijn planten weer terug moest krijgen. Jaap kreeg echter slechts een gedeelte van zijn planten terug. Hij wist dat de ontbrekende planten in Kerkrade terecht gekomen waren, maar de overheid hield zich van de domme en Jaap heeft de planten waarvan hij volgens de rechter de eigenaar was dus nooit teruggekregen. Terecht dat Jaap en Rikus behoorlijk gefrustreerd zijn door deze hele gang van zaken. Dat er in de krant ook nog eens een artikel verscheen over de prachtige planten in de botanische tuin in Kerkrade, met foto's van de planten van Jaap, maakt de zaak nog triester. Voor de goede orde: bovenstaande heb ik dus van Rikus vernomen. Ik heb verder geen navraag gedaan bij de tuin in Kerkrade.

Theo

Bericht van Threes Geelen

De bloemknop van de stapelia ziet er al een paar dagen veelbelovend uit, en op een dag is het zover! Ik weet het al als ik de kas open maak: het zoemt er van de aasvliegen. Die komen af op de bloem van de stapelia. Een prachtige bloem, als met dieprood fluweel bekleed. Maar daar hebben de vliegen geen boodschap aan: zij leggen er hun eitjes in. Als de bloem na een dag verwelkt zit er een flink eierpakket rond de meeldraden. De aasbloem trekt de vliegen aan als hulp bij de bestuiving, maar de vliegen worden niet beloond voor hun werk: er valt voor de maden niets te eten (er is zelfs geen nectar). De maden zullen het dan ook niet overleven. En ik hoef gelukkig niet te vrezen voor een vliegenexplosie in de kas!

Deze winterharde opuntia is een snelle groeier met hele nare stekels die in je huid blijven haken. Maar ondanks dat, en ondanks dat gele bloemen niet mijn favoriet zijn, heeft deze foto mijn hart gestolen. Wat een schitterende bloei!

Mocht er iemand belangstelling hebben in een schijf, dan hoor ik het graag. Ik heb er genoeg.

P.S.: mogelijk is het geen opuntia? Ik hou van cactussen vanwege de bloemen en de vorm en hou me niet zo met taxonomie bezig. Dus misschien heb ik het mis. Als dat het geval is hoor ik graag de juiste naam!

Threes Geelen